

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לג.

עין משפט נר מצוה

כה א מיי פ"ח מהל' עמוד ה' ד סג עשין קי טור ח"מ סי' לח: בו ב ג מיי פ"ח מהל' סנהדרין הלכה ב וין דמורה לדבר ממור לא מלאמי צמיי שם מבוחר רק כשהמור בו כפסם מיתה פסק דהוי התרה' והייעו דהוי מתקבל עליו צין מיתה ממורה כגון סקילה וכן קלה אצל כשהמור בו מתמורה לדבר לא מתגבר שם ועי' כמסופות דהכא פד"ה ממא' וי' דגוינת הכתוב הוא וי' וי':

- תורה אור השלם**
1. ארבעים ויפגו לא יסיף פו יסיף להבתו על אלה מכה רבה ונקלה אחריק לעיניו; דברים כה ג
 2. ויהי אם בן הבות ה'רשע והפילו השפט והכרוהו לפניו בדי רשעתו במספר; דברים כה ב
 3. ותן האיש השבב עמה לאבי הנער חמשים פסו ולו יהיה לאשה תחת אשר ענה לא יוכל שלחה כל ימיו; דברים כב כט
 4. ועשיתם לו כאשר וגם לעשות לאחיו ובערת הרע מקרבך; דברים יט יט
 5. משפט אחר יהיה לכס פגר כאן ואחר יהיה בי אפי' אלודיכם; וקרא כד כב
 6. ויבי יצאו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ולידיה ולא יהיה אסון ענשו וענשו כאשר ישית עליה בעל האשה ותן בפללים; שמות כא כב
 7. ואם אסון יהיה ותתתה נפש תחת נפש; שמות כא כב

אלא אפשר לקוימי בבן גרושה או בבן חלוצה. ואם תאמר אלא לכו לעדות דבן גרושה הא הוי עדות שאין אמה יכול להזימה ויש לומר ללא חשיב עדות שאין אמה יכול להזימה אלא זמעדין על הטריפה דאי אפשר לקוימי בשום דבר לא במיתה ולא במלקות דגברא קטילא צעו למיקטל אצל הכא נתקיימה הזמה במלקות: **מ"ב ע"י ליה לבראביי**. ואם תאמר כיון דלייטריך תחת להך דרשה א"כ מנא לן מיטבו וי"ל דלייף מנתינה או מכסף:

ועולא נפקא ליה מדרבא. משמע דרבא סבר כעולא דרבי יוחנן גופיה הוה דריש כעולא אי לאו משום דמיציעי ליה לדאביי וקשה לרשב"א דצברק שזכור את הפועלים (ב"מ פא. וס) משמע צברא דסבר כרבי יוחנן גבי חוסס פרה ודש זה לוקה ומשלים דמוקי לה אביי כרבי מאיר ורבא אמר לעולם כרצנן ואתנן אסרה תורה אפי' צא על אמו פירוש ומשלים לנאת ידי ממים משמע דבדין לוקה ואינו משלים ולמאי דפרישי' לעיל דלמסקנה דווקא צהני תלת אית ליה לעולא דממונא משלים ולא לקי אחי שפיר דעלמא סבר כרבי יוחנן דלוקה ואין משלים כדלרש"י רבי יוחנן וסמין ליה ארבעים יכו:

ניתרתי בהו מעיקרא בו'. ואם תאמר מיעוק ליה דהויא התראת ספק דלין אלו יודעין אם מעידים ספק ויש לומר דהתראת ספק לא הויא אלא כגון אל תומיר שאף למותרה ענמו הוא ספק שסבור שעדיין יש שהות ציוס אצל הכא המותרין יודעין שמעדין ספק: **וניתרי** בהו בתוך כדי דבור. ואם תאמר היכי מני' מו הדרי צבו והא צהתראה איכא טפי מכדי דבור שהוא כדי שאילת שלום ויש לומר דכל זמן שעסקוים צאונו דבר חשיב הכל תוך כדי דבור כדלמרינן במכות (דף ו.) דלפ"י מעדין מלה כל אחד תוך כדי דבור של חזירו וסודין כולן תוך כדי דבור של ראשון וסודין אחד מןן קרוב או פסול עדותן צבילה:

אלא פשיטא דאתרו ביה. וא"ת היכי משלים ממון אפי' כי אין אסון הא כיון דמתכוין להרוג הוי ליה רודף ומתחייב צנפשו וקיים ליה צדרכה מנייה וי"ל צביכולין להצילו צאחד מלצביו והכי אמרינן צבן סורר (סנהדרין דף עז.): **ממאי** דמותרה לדבר חמור הוי מותרה לדבר הקל דלמא לא הוי. אין לומר דטעמא משום דלהריגה הוא דקילב התראה דניחא ליה ליהרג על מנת שיהרוג ונאנו דתמות נפשי עם פלשמים הוא דקאמר אצל לא ניחא ליה להכות את חזירו על מנת שילקוהו דהא אמתי' דפרק הגשרפין (סנהדרין ד' עט.) דקתני דחייבי מיתות שנתערבו וידונו בקלה וקאמר צבגמ' (שם דף פ:) ש"מ מותרה לדבר חמור הוי מותרה לדבר הקל והתם פשיטא דכיון דהתרו צו לסקילה וקבל כ"ש שאם התרו צו חנק על אותו דבר עלמו שהיה מקבל ואפ"ה צעי למימר דמותרה לדבר חמור לא הוי מותרה לדבר הקל אלא יש לומר דגוינת הכתוב הוא דבעינן שימיר עלמו לאותה מיתה צין קלה צין חמורה: ולמלא

ופרכינן חובל בחזירו. דעל כרחק צממון נידון תקשי צנטל לאו דלא יוסף פן יוסף שהוא אזהרה למכה את חזירו: והיה אם כן הכוס. צמסכת מכות (דף צ:.) מוקמינן לה צעדים וזממין: אלא. על כרחק כיון דרצייה קרא למשלומוין איכא לאוקמא לעונש מלקות דלאו ידידיה צמעדין אנו את איש פלוני כהן שהוא צן גרושה דליכא לאוקמי כאשר זמס' ולומר יהא הוא צן גרושה תחתיו אלא סופג את הארבעים והכי תנן צמסכת מכות ג.]. וחובל בחזירו נמי מוקמינן ליה צשאין צה שיה פרוטה צכל חמשה דצרים שצה כגון שלא פיתתו מכספו וממלאכתו וריפוי לא הוצרך ולא צער היה צה וצטוטה שאין לה צושה. והכא נמי צאחוטו מצית אלאוקמי מלקות ידיה צצוגרת אצל עברה לשלם ולא לילקי הואיל וריצה גזירה שיה דתחת תחת למשלומוין: **לדאביי** צשיליה פירקין דפרכינן' ואימא חמשים אמר רחמנא מל מלי ושי אביי' חמשים ט) כסף נתחדשו תחת קנס חייגוי אצל צושה ופגם שהוא צשאר חובלים לא כלל כאן: **השוכב עמה**. קרא יתירא הוא דלרשה נימא ונתן לאחי העברה חמשים כסף: **מכלל דנושה ופגם**. דלאו מחמת הגנת שכירה נינהו שהרי ישן צשאר חובלים לא כלייניהו צגוייהו דהני: **רבי אלעזר אומר עדים וזממין דמונא משלמי ולא לקי**.

לא רכיבי קרא דצבורה היא דמלקות לא שייך בה: ולאו צני התראה נינהו. קודם עדות כדמפ' רבא ואזיל הלכך אי איכא למענשיניהו לא תענשיניהו אלא ממון דלין עונש הגוף צלא התראה. וע"ג דגבי צן גרושה וצן חלוצה' ענשינן להו מלקות צלא התראה התם גזירת הכתוב דאשכחן צבו מלקות צבה' והיה אם צן הכות ומוקמינן לקרא צמיד ילא מצי' למענשיניהו מכאשר זמס אצל היכא דמלי' למיעבד צבו הזמה לא שייך צבו מלקות: **סדע**. שאי אפשר להתרות צזה: **מעיקרא**. יוס או שעה קודם שיעידו העדות: **אמרי אישכילין**. שכתנו ההתראה הרי צצנטלה ההתראה: **פרשי** ולא מפסדי. אפילו אמת הואיל ואנו משודים צעניכס מה לנו ולרה: **לצסוף**. לאחר שעדינו: **מאי דהוה הוה**. כיון שהגיד אינו חוזר ומגיד ואינן יכולין לחזור: **וניתרי צבו צסוך כדי דבור**. לאחר שהעידו תוך כדי דבור כצבור דמי ויכולים לחזור: **סוך כדי דבור**. כדי שאילת שלום: **וגרמו רמוזי** צשעת העדות נרמזו להס רמזים על ההתראה להזכירם וצלאן כן שלא יקפידו: **לאו מילתא היא דאמרי**. שיהו עדים וזממין לריכין התראה: ה"ג דאינהו צעו למיקטל צלא התראה ואינהו צעו הפתרה צו: **כאשר זמס**. והם וזמנו להרוג את זה צעדותן שלא ולא צצרה ולא התרו צו ההתראה שהעידו עליה: **אלא מעסה**. דהאי ללא צעו התראה משום כאשר זמס הוא מלקות של וזממי עדות צן גרושה וצן חלוצה: **דלאו מכאשר זמס אפי'**. עונש ידיהו שהרי לא זממו להלקותו אלא לחללו: **משפט השוה**. וכיון דרוב וזממין לאו צני התראה נינהו הני נמי לא צעו התראה: **צמלו צצמיסה**. שמתכוין היה להרוג: **הכתוב מדבר**. דכתיב אם אסון יהיה שמתה האשה ונתת נפש ואע"פ שלא נתכוון אלא לחזירו ואשמעינן נתכוון להרוג את זה והרג את זה חייב: **אי דלא אפרו ציה**. אם תמיתנו מהרג: **איך שם חיוז מיתה יענש דמי ולדות ואף על גב דאיכא התראה למלקות אלמא משלים ואינו לוקה: ילקה ואפילו הכי אמר רחמנא דכי אין שם חיוז מיתה יענש דמי ולדות ואף על גב דאיכא התראה למלקות אלמא משלים ואינו לוקה: נגדה**

- (א) לקמן מ. ט. (ב) לקמן מ. ט. (ג) י"ב פ. פ. סנהדרין כ"ח. (ד) סנהדרין ע. ע. ויש על הלכות מ"ש צסם המי"ט. (ה) סנהדרין פ. ט. (ו) דברים ט. (ז) לקמן מ. ט. (ח) שם. ט. (ט) פ"א כסף תמייבו תחת. רש"י. (י) מכות ג. (יא) ועיין מוס' פמות צ. ד"ה מעדין ובי' צימר ציבור.].

גליון הש"ס

נב' אפר קרא משפט אחר. עין מכות דף ד ע"ב כנשי ד"ה עדים וזממין א"כ התראה וע"פ:

הגהות הב"ח

(א) נב' אמר לך ר"י צ"ב פ"א אלא ר' יוחנן:

מוסף רש"י

תחת אשר ענה. גבי חמשים כסף כתיב. מכלל דאיכא ברושה ופגם. מכלל דנושה ופגם שאינן משום עיניו שהרי ישן צשאר חובלין אינו ככלל זה. פגם הוא מן הענינים נמי צשאר חבלות (לקמן מ. ט.). **במצות שבמיתה**. שהוא מתכוין להרוג את חזירו והכה את האשה. הכתוב מדבר (סנהדרין ע. ד). ובעי"ז שם ע"ט. דכתיב וראם אסון יהיה ונתת נפש תחת נפש. ואי לא מתכוין להרוג דשוגג הוא אמאי מקטילי. אלא לאו ש"מ צממין (שם וס.).